

МЕТОДОЛОГІЯ ПІДГОТОВКИ СТРАТЕГІЧНИХ ДОКУМЕНТІВ З ПИТАНЬ РОЗВИТКУ РЕГІОНУ

Олена Нижник,

національний експерт- координатор з стратегічного
планування соціально-економічного розвитку
Програми Відновлення та Розбудови Миру ПРООН,
Компонент « Децентралізація та місцеве
самоврядування»

Що зміниться в новому стратегічному періоді 2021-2027

- порядок розроблення державної та регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації, а також проведення моніторингу та оцінки результативності їх реалізації з урахуванням досвіду та методики ЄС із «СМАРТ-спеціалізації» (зміни до ПКМУ № 931 та 932)
- перехід на подання, звітування, оцінку та моніторинг проектів ДФРР ВИКЛЮЧНО на онлайн платформі (зміни до ПКМУ №196 та наказу МРБ №80)

1. Терміни підготовки РСР та ПЗР. В січні 2020 року розпочнеться подання проектів ДФРР на 2021 рік у відповідності до затверджених ПЗР 2021-2023. Таким чином, РСР 2027 та ПЗР 2021-2023 до 15 січня 2020 року повинні бути затверджені. Приблизна тривалість:

- Підготовка СЕА 2-3 місяці
- Підготовка стратегії 2-4 місяці
- Підготовка плану заходів з реалізації стратегії 3-5 місяців

Разом 7-12 місяців

2. Вимоги нормативної бази: ПКМУ №932, наказ МРБ №79

КЕРІВНІ ПРИНЦИПИ СТРАТЕГУВАННЯ

Політична воля

Участь

Партнерство

Амбіційність та
реалістичність

- Діяльність, орієнтована на результати
 - ▣ Економічна стабільність (зростання)
 - ▣ Соціальний захист
 - ▣ Безпека (мир, закони та добре врядування)

Очікування населення від влади

- Підзвітність/відповідальність
 - ▣ Прозорість та відкритість
 - ▣ Надання послуг (високої якості)

- Консультації, співробітництво
 - ▣ Залучення населення для впливу на процес прийняття управлінських рішень

УПРАВЛІННЯ ОРІЄНТОВАНЕ НА РЕЗУЛЬТАТ

- підхід до управління стратегією/програмою /проектом, заснований на чіткому визначенні бажаних результатів і використанні методів та інструментів, необхідних для їх оцінки і досягнення.

Забезпечує

- високу ефективність роботи;
- чітку систему відповідальності через логічно вибудовану систему планування, контролю та оцінки реалізації заходів;
- орієнтованість на бажані результати

*«Немає нічого більш
практичного ніж
гарна теорія»*

Керол Вайс
«Теорія змін»,
1990

ТЕОРІЯ ЗМІН:

- ☐ Чіткий опис взаємозв'язків між діями та очікуваними результатами
- ☐ Пояснення причин використання певних підходів та яким чином вони сприятимуть результатам
- ☐ Взаємозв'язок між причиною (дією) та очікуваним ефектом (результатом)
- ☐ Одночасно є процесом та результатом

ОСНОВНІ ПИТАННЯ ТЕОРІЯ ЗМІН:

□КОМУ має допомогти стратегія/програма (цільова аудиторія)

□ЯКІ переваги або блага планується створити (результати)

□КОЛИ планується отримати результати?

□В ЯКИЙ СПОСІБ планується досягти результатів
(заходи / види діяльності, стратегії, ресурси тощо)

□ЯКІ ОБСТАВИНИ/ФАКТОРИ можуть впливати
на роботу (загальний контекст, ризики, зовнішні фактори)

□ЧОМУ ви вважаєте свою Теорію змін реалістичною
(припущення, передумови)

КРОКИ ТЕОРІЇ ЗМІН

1 Визначте проблему

2 Встановіть причини проблеми

3 Визначте, з якими причинами ви будете працювати

4 Визначте, які зміни ви б хотіли отримати в результаті реалізації стратегії/програми. Як виглядатиме ситуація якщо ви вирішите проблему.

5 Встановіть групи людей чи структури, на які має вплинути стратегія, щоб отримати необхідні зміни

6 Визначте, яким чином стратегія/програма може впливати на ці групи людей чи структур

7 Встановіть, які інструменти/технології можна використати

КРОКИ ТЕОРІЇ ЗМІН

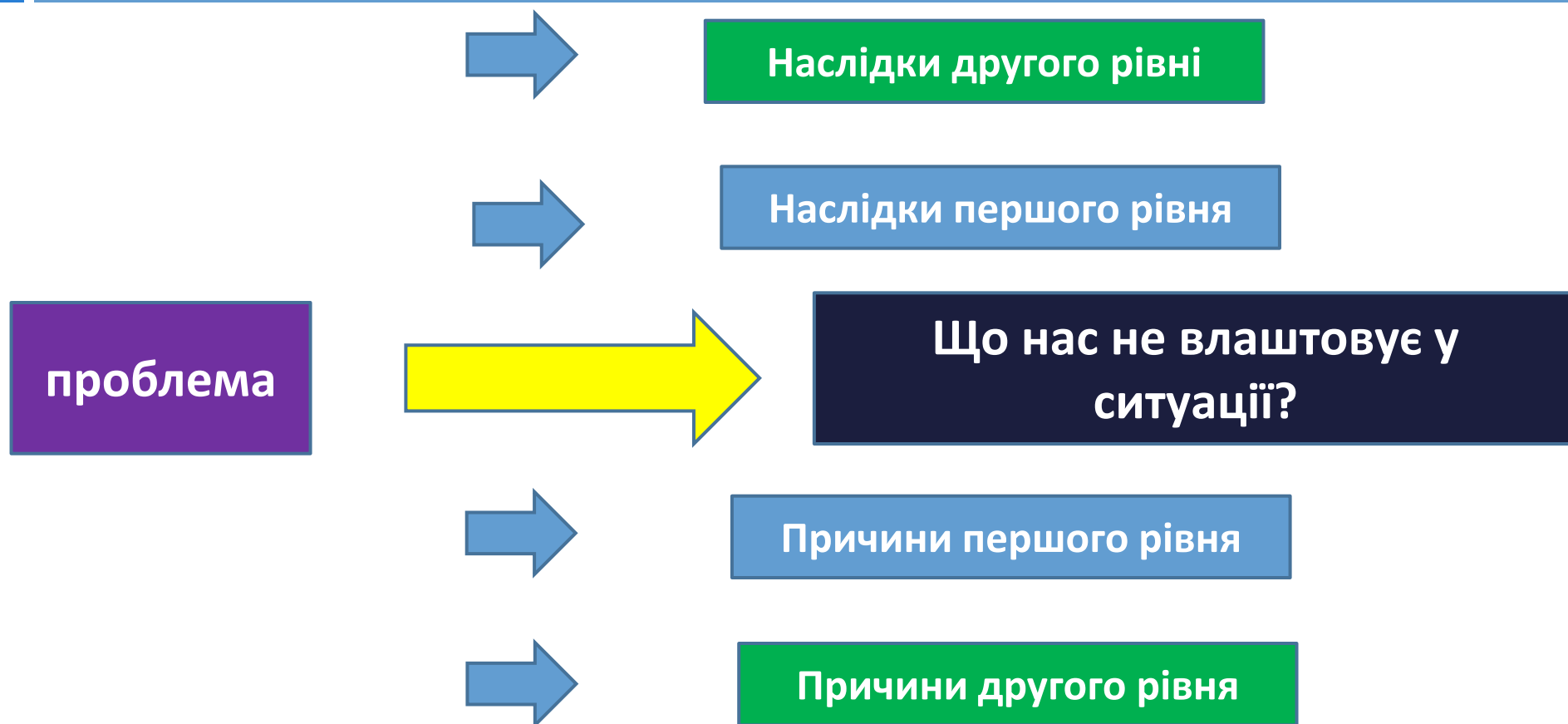
- 8** ➤ Встановіть, які ресурси (фінанси, час, навички, знання) потрібні для ефективного використання інструментів чи технологій
- 9** ➤ Встановіть, які ресурси вже є в наявності
- 10** ➤ Визначте, яким чином можна отримати додаткові ресурси
- 11** ➤ Визначте, хто ще може працювати над цією проблемою та чи можна залучити цих людей або організації як партнерів. Які навички та ресурси партнерів можна використати
- 12** ➤ Визначте, яким чином ви вимірюватимете прогрес стратегії, які показники використовуватимете

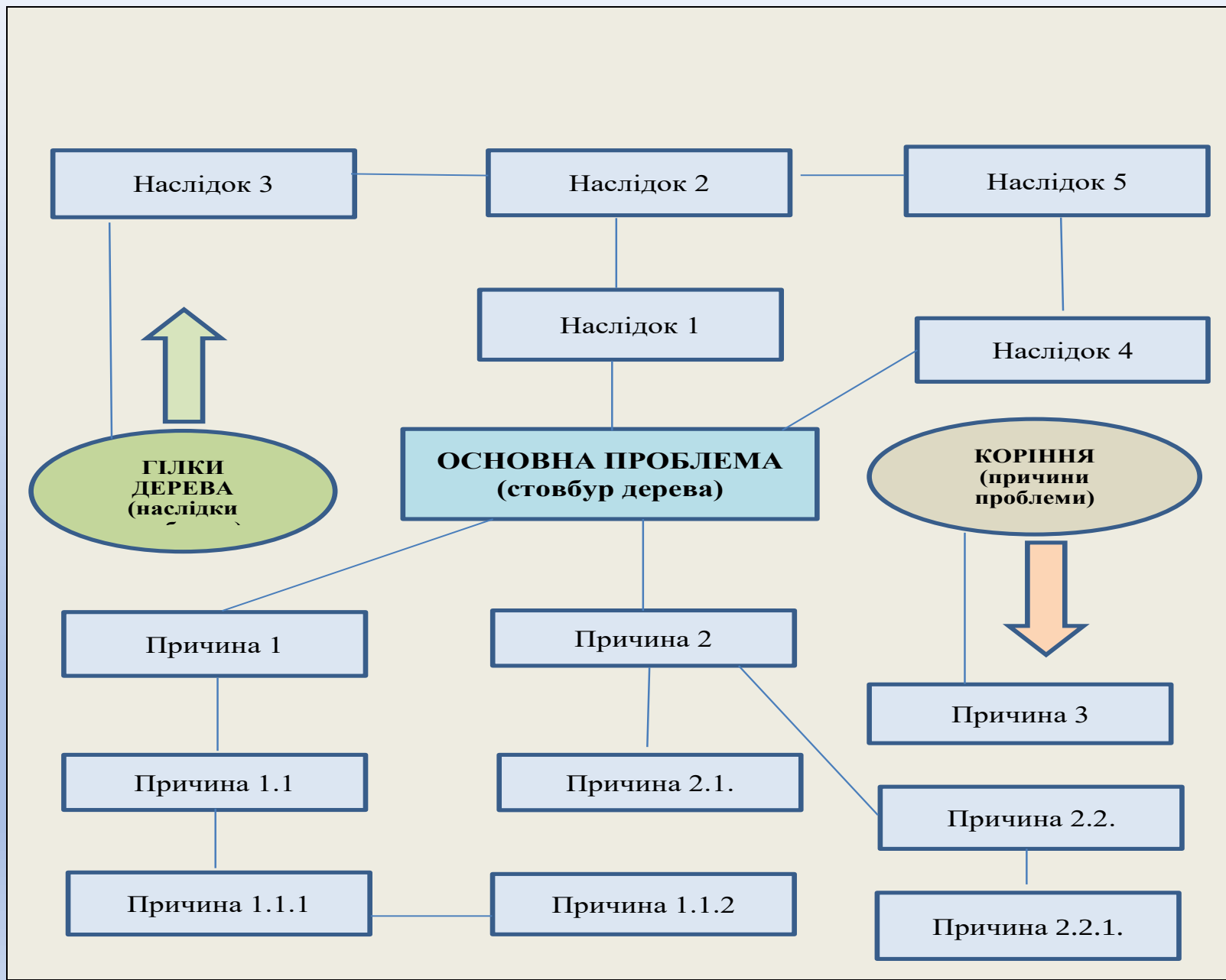
ЯКЩО ЦІЛІ – ЦЕ БАЖАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ, ТО СТРАТЕГІЯ – ЦЕ СПОСОБИ ЇХ ДОСЯГНЕННЯ

Теорія змін як частина теорії Стратегії

Теорія Стратегії = Теорія змін + Теорія дій			
		Ланцюжки очікуваних результатів	Дії, які здійснюватимуться для досягнення результатів

ПОБУДОВА ДЕРЕВА ПРОБЛЕМ

Від проблеми до результату

Проблема

Що треба
змінити

Результат

Як виглядатиме
змінена ситуація

Результати	Показники	Вихідні дані	Мета	Засоби Перевірки	Ризик і припущення
Формулювання результатів	Визначення рівня прогресу на підставі результатів впливу	Індикатор відповідного показника станом на початок реалізації стратегії/програми	Цільовий індикатор (орієнтовний результат) станом на певну дату у майбутньому	Джерело перевірки інформації (первинна звітність, дані офіційної статистики, дослідження тощо)	Припущення, що охоплюють широкий спектр питань від середньострокових результатів до результатів впливу. Ризик того, що потрібний результат впливу не буде досягнутий

[illegible]

ЩО ТАКЕ СМАРТ-СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ?

**СМАРТ-
СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ**

підхід стратегічного планування

що передбачає

визначення в рамках регіональної стратегії окремих цілей та завдань

з
урахуванням

конкурентних
переваг регіону

щодо

розвитку видів економічної діяльності,
які мають інноваційний потенціал

СУТНІСТЬ RIS3 – ДОСЛІДНИЦЬКІ ТА ІННОВАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ РОЗУМНОЇ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ

Розумна спеціалізація це концентрація ресурсів в інвестиції у сферу знань за окремими видами діяльності для посилення або розвитку порівняльних переваг у існуючих або нових сферах

Наукова, технологічна та економічна спеціалізація у розвитку порівняльних переваг та стимулювання економічного зростання

Аналіз політики для визначення сфер сучасної або майбутньої порівняльної переваги

Управлінський підхід з ключовою роллю регіонів, приватних зацікавлених сторін та підприємців у перетворенні S3 в економічні та соціальні вигоди

Процес прийняття рішень щодо смарт-спеціалізації

17 Цілей сталого розвитку та 169 завдань для 191 країни

Впровадження ЦСР в систему стратегічного планування на регіональному та місцевому рівнях

ГЛОБАЛЬНІ
ЦІЛІ
СТАЛОГО РОЗВИТКУ

2030

1. На етапі проведення СЕА - проаналізувати інформацію за показниками ЦСР (тими, які наявні у розрізі регіонів) та порівняти ці дані з середніми по Україні.
2. На етапі проведення SWOT-аналізу - врахувати "слабкі" та "сильні" сторони регіонів за тими показниками, по яких регіон суттєво відрізняється від середньо-українського рівня.
3. На етапі визначення завдань РСР - підготувати таблицю відповідності завдань РСР завданням ЦСР
4. На етапі підготовки системи моніторингу використовувати готові формулювання показників до тих завдань ЦСР, які: а) співпадають з цілями/завданнями РСР та б) доступні на регіональному рівні

1. Принцип безперервності.
2. Принцип відкритості.
3. Принцип довіри влади до пересічних громадян.
4. Принцип зворотного зв'язку.
5. Принцип кваліфікації і компетентності.
6. Принцип координованості дій.
7. Принцип об'єктивності.
8. Принцип оптимізації діяльності.
10. Принцип прямого спілкування.

Максимально широке висвітлення **ВСІХ** етапів:

- Підготовка до стратегування
- Розробка Стратегії
- Впровадження Стратегії

НАСКРІЗНІ ПИТАННЯ СТРАТЕГІЇ

**ПРАВА
ЛЮДИНИ**

**ГЕНДЕРНА
РІВНІСТЬ**

БІДНІСТЬ

СТІЙКІСТЬ

**ОСОБЛИВОСТІ ЗАПРОПОНОВАНОГО
ПІДХОДУ ДО РОЗРОБКИ
РЕГІОНАЛЬНИХ СТРАТЕГІЙ:**

- 1. СУЧАСНА СТРАТЕГІЯ Є ПРОДУКТОМ ПАРТНЕРСТВА ВСІХ ЗАЦІКАВЛЕНИХ СТОРІН** (ВЛАДИ, ГРОМАДСЬКИХ ТА НЕУРЯДОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ, ГРОМАДСЬКИХ АКТИВІСТІВ, БІЗНЕСУ , ЗМІ).
- 2. СТРАТЕГІЯ - ДОГОВІР СУСПІЛЬНОГО ЗГОДИ,** ІНСТРУМЕНТ ОРГАНІЗОВАНОГО, ПРОЗОРОГО ДІАЛОГУ ВЛАДИ, БІЗНЕСУ ТА РЕГІОНАЛЬНОЇ СПІЛЬНОТИ.
- 3. СТРАТЕГІЯ - СВОЄРІДНА "ПРОЕКЦІЯ МАЙБУТНЬОГО",** З ІНШОГО БОКУ - ЧІТКИЙ ІНДИКАТОР ДІЇ **"ТУТ І ЗАРАЗ"** ДЛЯ ДОСЯГНЕННЯ ПОСТАВЛЕНИХ ЦІЛЕЙ.

ЕТАП 0
ПІДГОТОВЧИЙ

ЕТАП 1
АНАЛІЗ

ЕТАП 2
РОЗРОБКА
ДОКУМЕНТУ

ЕТАП 3
ЛЕГАЛІЗАЦІЯ

ЕТАП 4
РЕАЛІЗАЦІЯ

ЕТАП 5
МОНІТОРИНГ
І ОЦІНКА

ПРЕДМЕТ РЕГІОНАЛЬНИХ СТРАТЕГІЙ

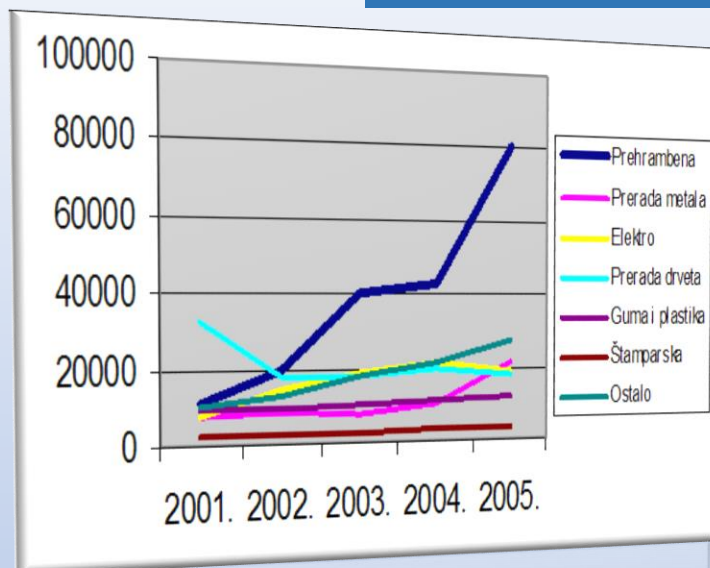
1. Розвиток сільських територій

2. Розвиток секторів (стимулювання точок зростання і їх відносин із периферією)

3. Захист навколишнього середовища

4. Розвиток людських ресурсів і зайнятості

5. Соціальна згуртованість, територіальна інтеграція і кооперація

• Гарний аналіз **сигналізує**:
він показує речі, від яких
потрібно відмовитися
(витрати, що перевищують
вигоди) ...

... але також **вказує на нові
види діяльності**, які
формуються і мають
потенціал, щоб стати
лідерами розвитку.

